

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM
VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

O‘ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGI KAFEDRASI

**“ZAMONAVIY O‘ZBEK
ADABIYOTSHUNOSLIGINING
DOLZABR MASALALARI”**

mavzusidagi
**RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI
MATERIALLARI**

15-16-aprel

Guliston – 2022

Ushbu to‘plamdan Guliston davlat universitetida o‘tkazilgan **“Zamonaviy o‘zbek adabiyotshunosligining dolzarb masalalari”** mavzusidagi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 7-martdagi 101/F-sonli Farmoyishi bilan tasdiqlangan 2022-yilda respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasiga muvofiq o‘tkazilgan adabiyotshunos olimlar, katta ilmiy xodim-izlanuvchilar, mustaqil tadqiqotchilar, magistr va iqtidorli talabalarning respublika ilmiy anjumaniga materiallari o‘rin olgan.

To‘plam materiallarida adabiyotshunos olimlar Umurzoq O‘ljaboyev va Vahob Rahmonovlarning hayoti va faoliyati, ularning ilmiy merosi, ijodiyotining o‘ziga xos jihatlari, o‘zbek adabiyotshunosligi va matnshunosligi sohasiga qo‘shgan ulkan hissalari, ijodiy merosining o‘zbek adabiyoti taraqqiyotidagi ahamiyati, yoshlar tarbiyasidagi o‘rnini tadqiq qilish, o‘zbek adabiyotshunosligi sohasida olib borilayotgan ilmiy tadqiqot ishlari, sohadagi muammolarni aniqlash, ularning talqini, matnshunoslik va tabdil, badiiy asarlarning til xususiyatlari, adabiy ta’sir masalalari yoritilishi anjumanning asosiy mazmunini tashkil etgan.

Shuningdek, to‘plamdan badiiy adabiyot shakllanishining va rivojlanishining dolzarb masalalariga bag‘ishlangan maqolalar ham o‘rin olgan.

Tahrir hay’ati:

Rahmonov Nasimxon – filologiya fanlari doktori, professor

Yo‘ldoshev Qozoqboy – pedagogika fanlari doktori, professor

Mamatqulov Muzaffar – filologiya fanlari nomzodi, dotsent

Fayzullayeva Obidaxon – filologiya fanlari nomzodi, dotsent

Sariboyeva Maqsuda – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi

Qo‘yliyeva Gulchehra – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida dotsenti, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori

To‘rayeva Dilnoza – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida dotsenti, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori

To‘ychiyev Abdunabi – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida katta o‘qituvchisi filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori

Primov Abdulatif – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida katta o‘qituvchisi

Saymuratova Ijobat – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida katta o‘qituvchisi

Normurodov Oybek – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida o‘qituvchisi

Oqbo‘tayeov Elbek – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida o‘qituvchisi

To‘raqulov Rahmatjon – O‘zbek adabiyotshunosligi kafedrasida o‘qituvchisi

To‘plovchi va nashrga tayyorlovchi:

Obidaxon Fayzullayeva

filologiya fanlari nomzodi, dotsent

Mazkur to‘plam Guliston davlat universiteti Kengashining 2022-yil 23-apreldagi 9-sonli yig‘ilishi qaroriga muvofiq nashrga tavsiya etilgan.

7. Isajon Sulton. Boqiy darbadar. – T.; O‘zbekiston. 2011-yil
8. Yo‘ldoshev Q. Roman va bugungi o‘zbek romanchiligi //Sharq yulduzi. – Toshkent, 2011 №4. –B. 131-136.

TABIAT VA INSON RUHIY KECHINMALARINING SHOIRONA TASVIRI

*Sevinchoy YOQUBOVA,
ToshDO‘TAU 2-bosqich tayanch doktoranti*

Sharq adabiyoti, xususan, o‘zbek mumtoz adabiyotida tabiat tasviri inson ruhiyatini ifodalash vositasi bo‘lishi bilan bir qatorda ijodkor mahoratini namoyon etishga yordam bergan. O‘zbek adabiyotsyotshunosligida peyzaj muammosi A.Erkinov [7], N.Yo‘ldoshev [2] kabi olimlarning monografik xarakterdagi ilmiy ishlarida maxsus o‘rganilgan.

Tabiat tasviri bilan bog‘liq betakror lavhalar obraz yaratish uchun ham yo‘naltirilgan. Peyzaj bilan bog‘liq obrazlarning adabiyotimizga kirib kelishi uzoq davrlarga borib taqaladi. Bunday obrazlar dastlab xalq qo‘shiqdari, xususan, Mahmud Qoshg‘ariyning “Devonu lug‘atit turk” asarida uchraydi.

Asrlar osha davom etib kelayotgan peyzaj bilan bog‘liq an‘analar taraqqiyo etib, ijodkorlar peyzajga shunchaki manzara sifatida qarash bilan cheklanmay, o‘z davrining turli masalalarini, olam va odamga munosabatini ifodalovchi vosita sifatida qarashdi va ular ijodida tabiat tasviri alohida ahamiyat kasb eta boshladi. “Peyzaj tasviri mohiyatsiz o‘z-o‘zicha bir hodisa emas, balki u falsafiy, didaktik yoki ijtimoiy ruhdagi biror g‘oya, maqsadni ifoda etish uchun o‘ziga xos vosita rolini o‘taydi” [3, 23].

Atoiy, Lutfiy, Navoiy, Bobur, Munis, Ogahiy kabi shoirlarimiz ijodida tabiat tasvirining go‘zal namunalarini ko‘rishimiz mumkin. Alisher Navoiy “Xamsa”da Farhod, Layli, Majnun, Bahrom, Iskandar kabi qahramonlarining ruhiyatini ochishda peyzajdan mahurat bilan foydalangan. Ayniqsa, “Saddi Iskandariy” dostonida tabiat tasviri va Iskandarning tuyg‘ulari o‘zaro bog‘liqlikda tasvirlanadi. “Qish va bahor tasvirlarining dostoniga olib kirilishi Navoiyning Iskandarga bo‘lgan ikki jihatdan munosabati bilan ham bog‘langandir. Navoiy Iskandarning ijobiy ishlarini quvvatlaydi, unga bahorni hamroh etadi, uning ishlaridan ko‘ngli to‘lmaganida esa qish vositasida unga monelik qiladi “ [8, 42].

Muhammad Rizo Ogahiy ham peyzaj yaratish an‘anasini mahorat bilan davom ettiradi. Shoirning fasllar vasfiga bag‘ishlangan she‘rlari e‘tiborga molikdir:

*Navbahor ayyomi bo‘lsa har kim aysh-u bog‘siz,
Loladek bir lahza g‘amdin ko‘ngli ermas dog‘siz.
Kimsa bo‘lsa bog‘-u bo‘stonsiz, agar fasli bahor,
O‘yla nahlidurki bo‘lg‘oy shohau yafrog‘siz. [6, 220].*

Ogahiyning bahor tasviriga bag‘ishlangan mazkur g‘azalida g‘amginlik ruhi mujassamdir. Undagi navbahor, lola, bog‘, bo‘ston, shox, yaproq so‘z-

tushunchalari orqali g'amginlik, mahzunlik, shuningdek muayyan darajada norozilik tuyg'ulari ham ifodalanadi. She'rdagi tabiatning bahor ayyomidagi go'zal manzarasiyu, jamiyatdagi iqtisodiy nochor insonlar hayoti bir-biriga qarshi qo'yiladi. Tabiat manzarasi va inson taqdiri bog'liqlikda aks ettiriladi [5, 85].

Mumtoz she'riyatda uzoq asrlar davom etib kelgan peyzaj bilan bog'liq an'analar XX asrda ham ijodkorlarimiz tomonidan davom ettirilgan. Bu davrda o'zbek she'riyatida asosan, inson dardini tabiat voqea-hodisalariga bog'lab tasvirlangan she'rlarni uchramiz. Bu an'analar jadid shoirlarining ko'pchiligi qatori Cho'lpon she'riyatida ham ijodiy davom ettirildi. Bunga Cho'lponning "Somon parcha", "Yorug'yulduzga", "Ko'klam qayg'usi", "Po'rtana", "Binafsha", "Kuz", "Tun" she'rlarini misol qilishimiz mumkin.

"Cho'lpon she'rlarida tabiat manzaralari, fasllar tasviri aksariyat shoirning ruh va kayfiyatiga emas, qay bir darajada g'oya va maslagini ham o'zida namoyon etadi. 1921-1923-yillarda yozilgan she'rlarda tabiatga ijtimoiy sifatlar beriladi". [11.289.]. Bu fikrlar tasdig'ini shoir ijodidan ko'plab misollar orqali kuzatishimiz mumkin. Cho'lponning "Sharq nuri"deya atalgan she'ridagi quyidagi misralarga ga e'tibor qaratamiz:

*Sharqning kuni kirsam bulut ostiga,
Sening so'nuk kunlaringni o'ylayman.
Botib borgan oyga qarab: "Ay yo'qsul,
U ulug'nur senmasmu?" - deb so'rayman* [12, 378].

Ushbu satrlarda bulut, nur, oy kabi an'anaviy ramzlar mavjudligini ko'rishimiz mumkin. Tilimizning jozibasi, ranginligi, naqadar boyligini namoyon etgan shoir millat boshiga kelgan qora kunlardan chuqur iztirob chekadi. Shoir yurtining qayg'uli kunlarini botayotgan kunga, ya'ni, quyoshga, bulutga to'la osmonga qiyoslaydi.

Shoir lirik qahramoni taqdir oldida taslim bo'lishni istamay ulug'nurdan ya'ni vatanining yorug'kunlaridan umidvorlik tuyg'usini hamisha his qilib yashaydi.

*To'g'rilik quyoshi chiqqanda bo'shalib,
O'z uchmohimga o'zim kirayin!...* [12, 381].

"Mening tovushim" she'ridan olingan misralarda esa shoir quyosh ramzidan foydalanganini ko'rishimiz mumkin. Shoir qachonlardir, to'g'rilik quyoshi chiqishini, millat o'z orzusidagi hayotga erishishini chin yurakdan tilaydi va anashu kunlar kelganda o'zini jannatdagidek his qilishiga ishonadi. U o'zini xalqdan ajratmaydi, uning bir zarrasi deb biladi.

Cho'lponning tabiat tasviriga bag'ishlangan she'rlarining ko'pchiligining botinida ham erk haqidagi orzularini ko'rishimiz mumkin:

*Binafsha, sen uchun ko'kragim erk eri,
Bu erdan ko'klarga uchgil* [12, 452].

Cho'lpon tabiat bilan jamiyat o'rtasidagi uyg'unlik va hamohanglik zarur ekanligini, bu jamiyat va insoniyat uchun tabiiy ehtiyoj ekanligini kuyunib yozadi. "Somon parcha" she'rida ham shu holat yaqqol namoyon bo'ladi:

Muhit girdobida bir somon parcha,

*Bir poxol cho'pidek oqib boraman
Har amal, har ishni "haq" deb boraman,
Vazminim qolmadi bir uzuq qilcha [12, 481].*

“Binafsha” she’ridan farqli o‘laroq “Somon parcha” she’rida taslimlik kayfiyati ustunlik qiladi. Ya’ni kurashlardan charchab, o‘zini muhit erkiga topshirgan inson qiyofasini somon parcha misolida ko‘rishimiz mumkin.

“Barg” she’rida esa:

*O'pmayman shu chog'da farishta malakni,
O'paman butoqda titragan bir bargni [12, 436].*

deya go‘zal misralarni bitadi. Cho‘lpon go‘zallikda farishtalardek malaklardan ko‘ra butoqda titrab turgan bargni afzal ko‘radi. Barg - tiriklik, yasharish faslining, umrning gullagan paytining ramzi. Lekin kuz shamoli nashtarini sanchib bargni yaproqqa aylantiradi. Yaproq esa xazon bo‘lish, inson umrining boqiy emasligi ramzidir. Tabiat sirlarini tushunish insonga hayot hodisalarining mohiyatini anglashda ham katta yordam berishini yaxshi tushungan shoir o‘z she’rlarida xilma-xil betakror tabiat lavhalarini yaratadi.

Cho‘lponning peyzaj lirikasida “Ko‘klam qayg‘usi” she’ri alohida ajralib turadi. Qish xayolidan endigina qutila boshlagan lirik qahramon ko‘klam payti uqubatli uzun qish kechalarini eslashniyam xohlamaydi. Ammo orziqib kutgan ko‘klam ham unchalik quvonchli emas. Shoir bu holatni “Ko‘klam chog‘i ... Sayroq bulbul sayramas, Na uchunkim, tanburimning tili yo‘q” – deya tasvirlaydi. She’rning keyingi misralari nafaqat g‘oyaviy yo‘nalishi, balki obraz va ifodalarga boyligi bilan ham e’tiborga molikdir.

*Yolg‘iz menmi ko‘klam chog‘i yig‘lagan?
Yolg‘iz menmi har umidda aldangan?
Yolg‘iz menmi ko‘kragimni tig‘lagan?
Yolg‘iz menmi sevinch bilan bo‘lmagan?
Ey ko‘klamning ko‘z tortg‘uvchi kelini,
Nima uchun yig‘latasan bir meni? ...[12. 451]*

She’rda bir jihatdan ko‘klam paytidagi tushkun holat, ikkinchi tomondan esa bahorning betakror go‘zalligi mahorat bilan tasvirlangan. Iztirob, yig‘i, aldanish singari tuyg‘ular lirik qahramon qalbiga azob beradi. Ko‘klamdan katta umidlar kutgan lirik qahramon o‘z maqsadiga erisha olmaydi. Uning orzusi xalqini erkin va ozod ko‘rishdir. Mazkur o‘rinda ko‘klam, qish ramzlari orqali shoir o‘z qarashlarini shoirona ifoda etgan. Tajohilu orif san’ati mahorat bilan qo‘llanilgan.

Ko‘rinadiki, Cho‘lpon she’riyatida millatparvar lirik qahramon siymosini mohirona chizadi. Uning peyzaj lirikasida tabiat bilan bog‘liq ramziy obrazlar hayot mohiyatini anglash va uni shoirona tasvir etishga yordam bergan. Shoir lirikasidagi ko‘klam, bahor, qish, binafsha, barg, quyosh, bulut singari ko‘pgina obrazlar orqali betakror lirik manzaralar yaratadi. Inson, hayot, tabiat va jamiyat bilan bog‘liq muammolarni ramziy tasvirlar orqali betakror holda yoritadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akramov B. Cho‘lpon chindan murakkabmi? /O‘z. A. S., 1990, 13- iyul

2. Yo'ldoshev N. Cho'lpon she'riyatida peyzaj. Filologiya fanlari nomzodi...diss. avtoreferati. – T., 1994.
3. Is'hoqov Y. Navoiy poetikasi. – T., 1983.
4. Karimov N. Cho'lpon. – T., 1991.
5. Matyoqubova T. Poetik idrok va mahorat. – T.: Fan va texnologiya, 2010
6. Ogahiy. Asarlar. 6 jildlik. J.1. – T.: Adabiyot va san'at, 1971.
7. Turdiyev Sh. Tong yulduzi qismati. Yoshlik, 1991. № 3.
8. Erkinov A. Navoiyning peyzaj yaratish mahorati. – T., 1990.
9. Erkinov A. Navoiy – peyzaj ustasi. – T.: Fan, 1988.
10. Sharafiddinov O. Cho'lpon. – T., 1991.
11. Qosimov B., Yusupov Sh., Dolimov U., Rizayev Sh., Ahmedov S. Milliy uyg'onish davri o'zbek adabiyoti. – Toshkent: Ma'naviyat, 2004.
12. Cho'lpon. Yana oldim sozimni. – T.: G'afur G'ulom nashriyoti. 1991.
13. Haqqulov I. Cho'lpon she'riyatining xorijda o'rganilishiga doir. //O'zbek tili va adabiyoti, 1992, № 3-4.

ISAJON SULTONNING “OZOD” ROMANI KOMPONENTLARIDA BADIY TAFAKKURNING YUZAGA CHIQISHI

*Sevara BABAYEVA,
GulDU tayanch doktoranti*

Ijodkor badiiy asar yaratishdan oldin, albatta, uning kompozitsiyasi haqida fikr yuritadi. Fabula, ya'ni voqealarning tabiiy ketma-ketligiga asar konsepsiyasidan kelib chiqqan holda o'zgartirish kiritadi va yangi badiiy struktura yaratadi. Hayot materialini (dispozitsiya)ni badiiy asar (kompozitsiya)ga aylantiradi. Bu jarayonni amalga oshirish uchun turli kompozitsion unsurlar(komponentlar)ning o'rnini haqida ham to'xtalib o'tish joiz. “Epik asar matni rivoya, tavsif va dialogdan tarkib topadi, shu bois ular epik nutqning kompozitsion shakllari sifatida e'tirof etiladi”[1]

Rivoya asarda tasvirga olingan voqea va hodisalarni hikoya qilish, asardagi makon va zamon uyg'unligini, yaxlitlikni ta'minlab turuvchi muallif nutqi. Tavsif ham muallif tomonidan berilsada, rivoyaning obyektini harakatlanish xususiyatiga ega, tavsif esa bundan mustasno bo'lib, u turg'un va barqarordir. Peyzaj, interyer, portret kabilar tavsif ko'rinishlaridir. Dialoglar esa o'z-o'zidan obrazlar nutqi orqali ifoda etiladi.

Isajon Sultonning “Ozod” romanida bu uchala komponentlarning namunalari tahlilga tortamiz.

“Darhaqiqat, so'zda sehr bor, deyildi.

Bundan ham haybatliroq so'z aytishni istab adashganlar aytdilarki: “avval So'z bo'lgan edi. Tangri taoloning So'zi aytilgach, dunyo yaraldi. Bizlar ham o'z holimizcha bir so'z aytdik”. Aytguvchilar mana shu erda adashdilar. U Zotning so'zi lisoniy emasligini unutdilar...”

MUNDARIJA:

<i>№</i>	<i>F.I.SH</i>	<i>Maqola nomi</i>	<i>Sahifasi</i>
<i>1-SHO‘BA: “UMRZOQ O‘LJABOYEV – ADABIYOTSHUNOS OLIM”</i>			
1.	<i>M. T. XODJIYEV</i>	<i>SERMAHSUL OLIMLAR</i>	3
2.	<i>Qozoqboy YO‘LDOSH</i>	<i>ORZUDAGI ODAM</i>	5
3.	<i>Nasimxon RAHMONOV</i>	<i>SUKUNAT QO‘YNIDA YETILGAN ISTE‘DOD</i>	15
4.	<i>Qurdosh QAHRAMONOV</i>	<i>ZIYOLI OLIM, SAMIMIY USTOZ</i>	17
5.	<i>Islomjon YOQUBOV</i>	<i>RUHIY XOTIRJAMLIK SAODATI</i>	19
6.	<i>Muzaffar MAMATQULOV, Obidaxon FAYZULLAYEVA</i>	<i>IBRATLI UMR SO32HIBI</i>	23
7.	<i>Ravshanbek MAHMUDOV</i>	<i>MATONATLI TANQIDCHI OLIM</i>	25
8.	<i>Мусмафo БАЙЭШАHOВ</i>	<i>ПОЛБЕКА В УНИВЕРСИТЕТЕ</i>	28
9.	<i>Sultonbek NORMAMATOV</i>	<i>CHIN OLIMLIK SAODATI</i>	30
10.	<i>Sirdaryoxon O‘TANOVA</i>	<i>ODAMLIK VA OLIMLIK SABOQLARI</i>	32
11.	<i>Omon SUVANOV</i>	<i>“ENDI DAVRON QAYDADIR”</i>	36
12.	<i>Qobil KO‘BAYEV</i>	<i>E‘TIROF</i>	40
13.	<i>Obidaxon FAYZULLAYEVA</i>	<i>KUCHLI ADABIYOTSHUNOS VA TERAN NIGOH SOHIBI</i>	44
14.	<i>Azamat URALOV</i>	<i>UMRZOQ O‘LJABOYEV – TOG‘ALIKDA OLIM, OLIMLIKDA TOG‘A</i>	50
15.	<i>Nodira XOLIKOVA</i>	<i>ILMGA YO‘LLAGAN ZABARDAST YO‘LBOSHIM</i>	53
16.	<i>Dilovar NURMURADOVA</i>	<i>UMURZOQ O‘LJABOYEV – ADABIYOTSHUNOS OLIM</i>	56
17.	<i>Gulbahor NASRIDINOVA</i>	<i>TUSHLARIMGA KIRING, USTOZ</i>	60
18.	<i>Nodira SAIDMURATOOVA</i>	<i>USTOZIMGA EHTIROMIM YOHUD INSONIYLIK SIYRATI</i>	68
19.	<i>Dilfuza QOSIMOVA</i>	<i>SUVRATI, SIYRATI SAMIMIY SIYMO YOKI SHOGIRDLAR KAMOLOTIGA BAXSHIDA UMR</i>	70
20.	<i>Nargiza NORMURODOVA</i>	<i>MANGU BARHAYOT USTOZ</i>	72

21.	<i>SHIRINOVA Sitora</i>	<i>ADABIYOTSHUNOSLIKKA BAXSHIDA UMR</i>	75
22.	<i>Shahribonu MUSULMONQULOVA</i>	<i>USTOZNI YOD ETIB</i>	77
23.	<i>SHAROPOV Abdunazar</i>	<i>YO‘LINGNI YORITUVCHI MAYOQDIR USTOZ</i>	79
24.	<i>Iroda KENJAYEVA</i>	<i>IBRATLI YO‘L</i>	81
25.	<i>Iroda ULJABOYEVA</i>	<i>DADAJONIMNI ESLAB...</i>	84
2-SHO‘BA: “XX ASR VA ZAMONAVIY ADABIYOT: TAHLIL VA TALQIN MASALALARI”			
26.	<i>Islomjon YOQUBOV</i>	<i>QAHRAMONNI RUHIY-PSIXOLOGIK JIHATDAN OCHISH USULI</i>	86
27.	<i>Qobil KO‘BAYEV</i>	<i>XALQ OG‘ZAKI IJODI VA BADIY HAQIQATLAR</i>	88
28.	<i>Tozagul MATYOQUBOVA</i>	<i>G‘AFUR G‘ULOM SHE‘RIYATIDA SAMIMIY DO‘STLIK IQRORLARI TASVIRI</i>	91
29.	<i>Zokir RAHIMOV</i>	<i>POLIFONIZM VA “KO‘HNA DUNYO” ROMANI</i>	96
30.	<i>Mahfuza TUYCHIEVA</i>	<i>ADABIY TA‘LIMNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK MASALALARI</i>	99
31.	<i>Obidaxon FAYZULLAYEVA</i>	<i>SHE‘RIY TURKUMLILIK TARAQQIYOTI</i>	102
32.	<i>Gulchehra QO‘YLIYEVA</i>	<i>MUHAMMAD ALINING “ULUG‘ SALTANAT” TETRALOGIYASIDA SAYYID BARAKA OBRAZI TALQINI</i>	108
33.	<i>Fazliddin SHARIPOV</i>	<i>O‘ZBEK TILSHUNOSLIGIDA KATEGORIYALARNING BADIY TALQINI</i>	111
34.	<i>Hamid YODGOROV, Alisher O‘ROZOV</i>	<i>TOG‘AY MUROD ASARLARIDA GENDER EVFEMIZMLAR</i>	113
35.	<i>Akram UZOQOV</i>	<i>O‘TMISH XOTIRASI</i>	118
36.	<i>Abdulatif PRIMOV</i>	<i>FOLKLOR NAMUNALARINI O‘RGANISH MASALALARI</i>	121
37.	<i>Zilola SAFAROVA</i>	<i>K.ROULINGNING “GARRI POTTER VA AFSONAVIY TOSH” ASARIDA YETIM OBRAZLAR TASVIRI</i>	125
38.	<i>Akram UZOQOV</i>	<i>MUHAMMAD ALI IJODIDA TARIXIY SHAXS KAMOLOTI</i>	128
39.	<i>Shohista XUDOYQULOVA</i>	<i>BADIY MATNDA XALQ TILINING O‘RNI</i>	132
40.	<i>Dilnoza TO‘RAYEVA</i>	<i>BADIY-ESTETIK TAFAKKUR TALQINI</i>	135
41.	<i>Nodira MIRHAYDAROVA</i>	<i>“MA‘NAVIYAT” SEMANTIK MAYDONINING O‘RGANILISH</i>	138

		<i>MUAMMOLARI</i>	
42.	<i>Ijobat SAYMURATOVA</i>	<i>XURSHID DO‘STMUHAMMADNING “BOZOR” ROMANIDA METAFORIK TALQIN</i>	142
43.	<i>Murotali LATIPOV</i>	<i>QISSALARDA YOSHLAR XARAKTERINI YARATISHDA PSIXOLOGIZMNING O‘RNI</i>	146
44.	<i>Bekzod G‘ANIYEV</i>	<i>ABDULLA ORIPOV SHE‘RIYATIDA IJTIMOIIY-FALSAFIY MUSHOHADA</i>	151
45.	<i>Sayyora YARKINBAYEVA, Xafiza ERMATOVA</i>	<i>XARAKTER YARATISHDA ZAMONAVIYLIKNING O‘RNI</i>	155
46.	<i>Илхом БУРИЕВ</i>	<i>ЗАНИМАТЕЛЬНЫЕ ИГРЫ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РАЗВИТИЮ РЕЧИ</i>	160
47.	<i>Muhabbat AZIMOVA</i>	<i>SADRIDDIN SALIM BUXORIY – TARJIMON</i>	165
48.	<i>Azmiddin NASIROV</i>	<i>KEYINGI YILLAR SHE‘RIYATI HAQIDA BA‘ZI MULOHAZALAR</i>	169
49.	<i>Dilbar NURMUXAMEDOVA</i>	<i>O‘ZLASHTIRMA SO‘ZLARNING LEKSIK MA‘NOSI...</i>	172
50.	<i>Ijobat SAYMURATOVA</i>	<i>“ALISHER NAVOIY” ROMANI MUVAFFAQIYATINI TA‘MINLAGAN AYRIM OMILLAR</i>	174
51.	<i>Furqatjon KARIMOV</i>	<i>OMON MUXTOR ROMANLARIDA USLUB MASALASI</i>	178
52.	<i>Muyassar TILOVOVA</i>	<i>FENOMENOLOGIYANING GENEZESI VA BADIY TAHLILGA KO‘CHISHI</i>	182
53.	<i>Furqatjon KARIMOV</i>	<i>OMON MUXTOR ROMANLARIDA G‘OYAVIYLIK VA MAVZULAR RANG-BARANGLIGI</i>	186
54.	<i>Latofat TAJIBAYEVA</i>	<i>YANGI O‘ZBEK SHE‘RIYATIDA POETIK MAZMUN YANGILANISHI TAMOIYILI</i>	194
55.	<i>Odil YOQUBOV</i>	<i>XALQONA OHANGLAR JILOSI</i>	196
56.	<i>Bagdat URAZOV</i>	<i>MEKEMBAY OMAROV – XALQ BAXSHISI</i>	198
57.	<i>Nigora ASHUROVA</i>	<i>AYOL PSIXOLOGIYASI TADQIQI</i>	200
58.	<i>Userbay BAYKABILOV</i>	<i>O‘ZBEK XALQ EPOSI TARKIBIDA ROMANTIK DOSTONLARNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI</i>	204
59.	<i>Zulayho To‘ychiyeva</i>	<i>SAID AHMADNING “QORAKO‘Z MAJNUN” HIKOYASIDA MILLIY FOJIA MASALASI</i>	206

60.	<i>Nurkeldi JARASBAYEV</i>	<i>OYDIN HOJIYEVA SHE'RIYATIDA TABLAT TASVIRI</i>	210
61.	<i>Muhammad ISMOIL</i>	<i>G'OYIBONA DARS BERGAN USTOZ</i>	211
62.	<i>Surayyo DAVRONOVA</i>	<i>HIRIY BAG'RIDAGI ENG YORUG' YOG'DU</i>	216
63.	<i>Gavhar RUSTAMOVA</i>	<i>O'ZBEK XALQ TOPISHMOQLARIDA DARAXTLARGA ALOQADOR OBRAZLARINING JUMBOQLANTIRILISHI</i>	217
64.	<i>Kamola Egamberdiyeva</i>	<i>O'ZBEK HIKOYACHILIGIDAGI YETAKCHI TAMOYILLAR</i>	220
65.	<i>Yorqinjon HAYITBOYEV</i>	<i>TO'RA SULAYMONNING "ILTIJO" SHE'RIDAGI BADIY NIYAT VA G'OYANING USTUVORLIGI</i>	226
66.	<i>Gulsanam ABDAZOVA</i>	<i>BADIY ASAR TARJIMASIDA EKVIVALENTLIK MASALASI</i>	229
67.	<i>Bobur RO'ZIBOYEV</i>	<i>PERSONAJLAR VA BADIY G'OYA IFODASI</i>	232
68.	<i>Namuna NAZAROVA</i>	<i>SIROJIDDIN SAYYID IJODIDA 80- YILLAR RUHIYATI TALQINI</i>	235
69.	<i>Bobur RO'ZIBOYEV</i>	<i>MUAMMO TALQINIDA YETAKCHI QAHRAMONNING O'RNI</i>	240
70.	<i>Hayitbek BILOLOV</i>	<i>QISMAT</i>	246
71.	<i>D.T.AYTBAYEV</i>	<i>MUSTAQIL FIKRLAYDIGAN O'QUVCHILARNI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL USULLARNING O'RNI</i>	250
72.	<i>Sevara BABAYEVA</i>	<i>ISAJON SULTON IJODIDA BADIY TAFAKKUR SHAKLLARI</i>	252
73.	<i>Sevinchoy YOQUBOVA</i>	<i>TABIAT VA INSON RUHIY KECHINMALARINING SHOIRONA TASVIRI</i>	258
74.	<i>Sevara BABAYEVA</i>	<i>ISAJON SULTONNING "OZOD" ROMANI KOMPONENTLARIDA BADIY TAFAKKURNING YUZAGA CHIQISHI</i>	261
75.	<i>O'g'ildir RO'ZIYEVA</i>	<i>ABDULLA ORIPOV IJODIDA HIKMAT VA BADIYAT UYG'UNLIGI</i>	267
76.	<i>BABAYEVA Sevara</i>	<i>BADIY TAFAKKUR TARAQQIYOTIDA OBRAZLILIKNING O'RNI</i>	270
77.	<i>Gavhar ShERBEKOVA</i>	<i>YOR-YOR MATNLARIDA KELIN- KUYOV RITUAL UDUMLARINING BADIY IFODASI HAQIDA</i>	274
78.	<i>Shohsanam QARSHIYEVA</i>	<i>NAVOIY MUAMMOLARIDA BADIY OBRAZ</i>	277

79.	<i>Gulg'uncha SABIROVA</i>	<i>ISAJON SULTON HIKOYALARIDA HAYOT FALSAFASI</i>	282
80.	<i>Gulianbar QURANBAYEVA</i>	<i>MATNAZAR ABDULHAKIM – ZUKKO ADABIYOTSHUNOS</i>	284
81.	<i>Oysuluv MUSURMONKULOVA</i>	<i>BADIIY ASAR ORQALI MUSTAQIL FIKRLASHGA O'RGATISH</i>	287
82.	<i>Nargiza NORMURODOVA</i>	<i>ZULFIYA SHE'RIYATIDA SADOQAT TARANNUMI</i>	290
83.	<i>Zamiraxon IBRAGIMOVA</i>	<i>O'ZBEK POEMACHILIGI GENEZISI BORASIDA..</i>	294
84.	<i>Elbek OQBO'TAYEV</i>	<i>ANVAR OBIDJON IJODIDA SATIRA VA YUMOR</i>	299
85.	<i>Sevara TURSUNOVA</i>	<i>“O'ZBEGIM”GA BIR NAZAR</i>	303
86.	<i>Sardor JO'RAQULOV</i>	<i>SARGUZASHT-MISTIK YO'NALISHDAGI HIKOYALARDA OBRAZLILIK</i>	305
87.	<i>Yorqinjon HAYITBOYEV</i>	<i>IJODKOR KONSEPSIYASI VA IJODIY MUHIT</i>	310
88.	<i>Dilfuza QOSIMOVA</i>	<i>ISTIQLOL DAVRI O'ZBEK HIKOYACHILIGIDA AYOLLAR OBRAZI TALQINI</i>	314
89.	<i>Umidbek QODIROV</i>	<i>TARIXNI KUYLAGAN SHOIR</i>	317
90.	<i>Sardor JO'RAQULOV</i>	<i>SARGUZASHT-MISTIK YO'NALISHDAGI HIKOYALAR BADIYYATI</i>	320
91.	<i>Mahliyo RAXIMBOYEVA</i>	<i>RAUF PARFI LIRIKASIDA BULUT OBRAZI...</i>	323
92.	<i>Dildora SATTAROVA</i>	<i>OKSIMORON HODISASI VA UNING ADABIYOTDAGI O'RN</i>	325
93.	<i>Mohichehra SHARIPOVA</i>	<i>O'ZBEK TILSHUNOSLIGIDA SO'Z TURKUMLARI SATHI</i>	328
94.	<i>Mahliyo NURBOYEVA</i>	<i>MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA ADABIY VA MUSIQIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH</i>	330
95.	<i>Bekzod ERGASHOV</i>	<i>“TODD” HIKOYASIDA URUSH MAVZUSINING ISHLANISHI</i>	332
96.	<i>Eldorjon DIYOROV</i>	<i>JONTEMIRNING IJTIMOIYLIK AKS ETGAN SHE'RLARIDA RUHIY KECHINMA IFODASI VA TALQINI</i>	336
97.	<i>Ozoda ABDULLAYEVA, Zamira KUYCHIYEVA</i>	<i>G'AFUR G'ULOM ASARLARIDA URUSH MAVZUSI TALQINI</i>	339
98.	<i>Malika MANSUROVA</i>	<i>IJODKOR OBRAZINI YARATISH</i>	342

		<i>TAMOYILLARI XUSUSIDA</i>	
99.	<i>Yorqinjon HAYITBOYEV</i>	<i>HALIMA XUDOYBERDIYEVA INJULARIDAGI FALSAFIY MOHIYAT VA ULARNING BADIY AHAMIYATI</i>	345
3-SHO‘BA: “VAHOB RAHMONOV – MATNSHUNOS OLIM”			
100.	<i>Qozoqboy YO‘LDOSH</i>	<i>MUMTOZ SO‘Z ZARGARI</i>	348
101.	<i>Zokirjon MASHRABOV</i>	<i>QALAM-LA O‘TMOQDA UMR</i>	353
102.	<i>Ziyodaxon TESHABOEVA</i>	<i>BOBURSHUNOSLIK DENGIZI UMMONLARIDAN JAVOHIR IZLAGAN OLIM</i>	355
103.	<i>Ravshanbek MAHMUDOV</i>	<i>ULUG‘ MEHNATNOMA SOHIBI</i>	357
104.			
105.	<i>Muzaffar MAMATQULOV</i>	<i>IDROK VA TALQIN</i>	360
106.	<i>Obidaxon FAYZULLAYEVA</i>	<i>VAHOB RAHMONOV – SERQIRRA ADABIYOTSHUNOS</i>	365
107.	<i>Xonimqul TOJIYEV Sherali XIDIRBAYEV</i>	<i>“MUMTOZ SO‘Z SEHRI”NI O‘QIB...</i>	371
108.	<i>Ixtiyor ERMATOV</i>	<i>MATNSHUNOS OLIM</i>	374
109.	<i>Abdurahmon PIRIMQULOV</i>	<i>TAQDIM</i>	376
110.	<i>Maqsuda SARIBOYEVA</i>	<i>MUMTOZ BADIY TAFAKKUR TARZINI SHAKLLANTIRISHDA VAHOB RAHMONNING O‘RNI</i>	383
111.	<i>Gulchehra QO‘YLIYEVA</i>	<i>MATNSHUNOSLIK ILMINING ZAHMATKASH JONKUYARI</i>	386
112.	<i>Nabijon SOLIYEV</i>	<i>VAHOB RAHMON FENOMENI</i>	391
113.	<i>Muhammadali AHMAD</i>	<i>NUKTADON</i>	393
114.	<i>Gulbahor DUSHAYEVA</i>	<i>BESHIKDAN TO QABRGACHA ILM IZLA</i>	400
115.	<i>Oybek NORMURODOV</i>	<i>TANIQLI PEDAGOG</i>	402
116.	<i>Erkin RAHMONOV</i>	<i>BADIY SAN‘ATLAR KASHSHOFI</i>	404
4-SHO‘BA: O‘ZBEK MUMTOZ DABIYOTI VA MATNSHUNOSLIGIDAGI TADQIQLAR: MUAMMO VA YECHIMLAR			
117.	<i>Nasimxon RAHMONOV</i>	<i>BOBURNOMA” – O‘Z DAVRINING KO‘ZGUSI</i>	406
118.	<i>Aftondil ERKINOV</i>	<i>TEMURIYLAR DAVRINING DURDONASI: SA‘DIY “GULISTON”INING O‘ZBEK TILIDAGI YANGI TARJIMASI (XIV asr oxiri – XV asr boshi)</i>	409

119.	<i>Jandos BAYZAKOV</i>	<i>INSONIYAT MA'NAViy-MA'RIFIY TARAQQIYOTIDA ALISHER NAVOIY IJODIY MEROSINING O'RNI</i>	415
120.	<i>Hilola NAZIROVA</i>	<i>XORAZM TARJIMONLARINING SOTSIAL TARKIBI</i>	418
121.	<i>Baxtiyar MƏMMƏDOV</i>	<i>“BABURNAMƏ”NIN BAKI ƏLYAZMASININ MÖVQEYİNƏ VƏ TƏDQIQİNƏ DAİR</i>	423
122.	<i>Userbay BAYKABILOV</i>	<i>O'ZBEK XALQ EPOSI TARKIBIDA ROMANTIK DOSTONLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI</i>	427
123.	<i>Oysara MADALIYEVA</i>	<i>ALISHER NAVOIY ASARLARINING PARIJ QO'LYOZMALARI</i>	429
124.	<i>Rahmatjon TO'RAQULOV</i>	<i>NOSIRUDDIN RABG'UZIYNING “QISAS UL ANBIYO”SIDAN O'RIN OLGAN “ZULQARNAYN QISSASI” TAHLILI</i>	435
125.	<i>Bobur RO'ZIBOYEV</i>	<i>MUAMMO TALQINIDA YETAKCHI QAHRAMONNING O'RNI</i>	440
126.	<i>Shabnam BOBOYEVA</i>	<i>XX ASR TURKISTON VA OZARBAYJON MA'RIFIY ADABIY MUHITI</i>	445
127.	<i>Oybek NORMURODOV</i>	<i>BUYUK AN'ANAGA ERGASHIB</i>	452
128.	<i>Farrux FAYZULLAYEV</i>	<i>ZAYNIDDIN VOSIFIYNING “BADOYE' UL-VAQOI” ASARIDA SHAYBONIY UBAYDULLAXON TAVSIFI</i>	458
129.	<i>Lutfinisa DEHQONOVA</i>	<i>BADIIY MATNDA FORSCHA OT YASOVCHI QO'SHIMCHALARNING QO'LLANILISHI</i>	460
130.	<i>Sadoqat OTAMURATOVA</i>	<i>SHERMUHAMMAD MUNIS TUYUQLARI TAHLILI</i>	465
131.	<i>Lutfiniso DEHQONOVA</i>	<i>BADIIY ASARLARDA ARABCHA KO'PLIK SHAKLLARINING QO'LLANILISHI</i>	467
132.	<i>Rahmatjon TO'RAQULOV</i>	<i>NOSIRUDDIN RABG'UZIYNING “QISAS UL ANBIYO”SIDAGI “LUQMONI HAKIM QISSASI” TAHLILI</i>	470
133.	<i>Anora TEMIROVA</i>	<i>XALQ IJODIYOTIDA ALISHER NAVOIY OBRAZI</i>	475
134.	<i>Oybek NORMURODOV</i>	<i>TEMURIYLAR DAVRI ADABIYOTIDA SAYYID QOSIMIY IJODINING O'RNI</i>	478
135.	<i>Muattar XATAMOVA</i>	<i>“YUSUF VA ZULAYHO” DOSTONIDA (“OSHIQNOMA” TURKUMIDAN) YUSUF KOMIL INSON SIFATIDA</i>	485
136.	<i>Shodiya</i>	<i>“SADDI ISKANDARIY” DOSTONIDAGI</i>	489

	<i>OTANAZAROVA</i>	<i>HIKOYATLARDA TALMIH SAN'ATI</i>	
137.	<i>Sh.E.KURBANOVA</i>	<i>HOFIZ XORAZMIY LIRIKASIDA OSHIQ OBRAZINING IFODALANISHI</i>	491
138.	<i>Rahmatjon TO'RAQULOV</i>	<i>QISSALAR TAHLILI OSTIDAGI HAQIQAT</i>	493
139.	<i>Azamat FAYZULLAYEV</i>	<i>NAVOIY SHE'RIYATIDA BADIY SAN'ATLARNING QO'LLANILISHI</i>	500
140.	<i>Nilufar OYMATOVA</i>	<i>ALISHER NAVOIYNI ANGLASH SARI YO'L</i>	503
141.	<i>Dilshoda HAQQULOVA</i>	<i>MUNIS XORAZMIY IJODIYOTIDA RUBOIY</i>	506
142.	<i>Abdunabi TO'YCHIYEV</i>	<i>NURALI QOBULNING USLUBIY INDIVIDUALLIGI</i>	509

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

O‘ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGI KAFEDRASI

**“ZAMONAVIY O‘ZBEK ADABIYOTSHUNOSLIGINING DOLZARB
MASALALARI”
mavzusidagi
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
(Guliston, 2022-yil, 15-16-aprel)**

Texnik muharrir

Sh.Murodov

Musahhih

Sh. Muqimova

2022-yil 08-aprelda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.
Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. “Times New Roman” garniturasini.
Offset qog‘ozini. Shartli bosma tabog‘i – 32,75.
Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 46

GulDU tahririyat-nashriyot bo‘limida chop etildi.
120100. Guliston sh., 4-mavze.